

REVISTA DE CULTURA I DE FESTA

Federació Colles de Castelló

Hivern 97

ANY II, número 6

El campanar de la plaça Major (Castelló de la Plana)

P.N.

EDITORIAL

El Consell d'Europa va declarar el 1997 Any Europeu contra el Racisme i la Xenofòbia. Al llarg de tot l'any, s'han realitzat campanyes contra el racisme adreçades a sensibilitzar la població d'aquest problema, que n'és, sense dubte, un dels més greus que té plantejat avui la societat occidental.

Malauradament, però, a casa nostra encara hi ha un racisme d'anar per casa tan quotidià com inadmissible. La ignorància i la por a allò que ens és desconegut és, sovint, la causa de sentiments i d'actituds de rebuig cap a persones d'altres cultures o religions. Hi ha també tota una allau de prejudicis atàvics força arrelats a la nostra societat satisfeta que, de vegades, ens fa oblidar on comença el mite i on acaba la realitat: el col·lectiu de gitanos i els immigrants magrebis, són dos de les propostes racistes més comunes del nostre entorn. Pel que fa a aquest darrer col·lectiu, hi ha qui diu que, "hem canviat el mur de Berlín pel de Ceuta".

Al Vell Continent s'està imposant un tipus de racisme classista que va en contra de qui ens visita demanant alguna cosa. I això és perquè, actualment, el contingut del racisme gira al voltant de l'exclusió social, de la marginació. Amb calers, un és estranger, sense, és immigrant.

L'article 2 de la Declaració Universal dels Drets Humans diu que "tothom té els drets i les llibertats proclamats per la Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, idioma, religió, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició". Si aquest article es complira, no hauria d'existir cap Any Europeu contra el Racisme i la Xenofòbia. Malauradament, tots sabem que no és així. Però, d'altra banda, tot fa pensar que aquesta efemèride institucional que ara acaba, només ha estat un aparador nadalenc en què la intensitat de les llums no ha deixat veure un rerafons lamentable i preocupant.

SUMARI

- 2 **Opinió:** Sociologia del Tamagotxi.
- 3 **Opinió:** Una reflexió al voltant de la Federació de Colles.
- 4 **Notícies.**
- 7 **Conte:** La rebel·lió dels codonys (i II).
- 8 **Lletres d'ací:** Reivindicació de Miquel Peris i Segarra.
- 10 **Costumari:** Costums populars a través de "Castelloneries".
- 12 **Història:** Notícies del territori de Fadrell als segles XIII i XIV.
- 14 **Ecologia:** El Paratge Natural del Desert de les Palmes (i II).
- 16 **Informació.**

OPINIÓ

SOCIOLOGIA DEL TAMAGOTXI

Jo no m'ho acabe de creure això que el tamagotxi és, sobretot, un joc educatiu. Malgrat el meu escepticisme, els pares de la criatura afirmen que, a més, aquest nou invent ens fa assumir la responsabilitat de tenir algú a carrèc nostre i, d'altra banda, també posa a prova la nostra capacitat de demostrar afecte. Tot un prodigi de la ciència que cal consumir per tal de no perdre el tren de l'evolució.

Però, tot plegat, el tamagotxi és molt recomenable tan per als infants i els joves com per als adults de totes les edats i de tots els sexes. No solament és una diversió i un rept. El tamagotxi és un joc didàctic que s'esdevé com una projecció de la vida. Això és, ben mirat, el que diuen els publicistes...

Cal dir, de primer, que a la meua infantesa, els nens jugàvem al carrer. N'eren jocs col·lectius, senzills, en què participàvem tots plegats. Els xiquets jugàvem a pilota, a saltar sèquies, a bous... Les xiquetes, en canvi, jugaven al sambori, a saltar la corda, a nines... N'eren, en general, jocs d'imitació, i ben mirat sexistes, perquè hi havia jocs diferents per a cada sexe.

Avui, en canvi, la cosa és ben distinta. No hi ha temps de jugar al carrer, sobretot perquè ja no hi ha carrer. A més, l'economia de mercat dicta la seua llei irrenunciable: cal vendre a qualsevol preu. Els jocs són asexuals, interactius, multimedia, hiperfuncionals, però, sobretot, els jocs són egocèntrics. Un bon exemple d'això és el tamagotxi.

Es tracta d'un joc simbòlic, en què es fa intervenir el pensament individual en estat gairebé pur, amb un mínim d'intervenció col·lectiva. La funció d'aquest joc, consisteix, en efecte, a satisfer el jo gràcies a la transformació de la realitat segons els desitjos: el nen o el gran que juga al tamagotxi refà la seua propia vida i la corregeix si molt convé; la qual cosa fa reviure els plaers i també els conflictes de la vida i els hi dona una solució, però, sobretot, complementa la seua realitat mitjançant la ficció.

Jo em sent radicalment indiferent a aquesta nova generació de jocs que des d'un temps ençà ha envaït aquest racó del planeta. Això sí, reconec la seua comoditat: aquest invent és l'única mascota que pots portar sempre amb tu. Ni gats, ni gossos, ni lloros, ni caimans. Només el tamagotxi pot entrar al cinema, pujar a l'auto-bús, anar a l'escola o a l'oficina...

Joan Bta. Campos i Cruanyes

Revista quadrimestral
Hivern 97
Any II, número 6
Castelló de la Plana (la Plana Alta)
Tiratge de 500 exemplars
Preu de subscripció anual: 1000 ptes.
Preu de subscripció fora vila: 1300 ptes.

President Jacinto Domínguez Luna
Director Joan Bta. Campos i Cruanyes

Consell de redacció

Manuel Carceller Safont Josep Antoni Pradells i Puig
Vicente Cornelles Castelló Antoni Royo Pérez
Francesc Pascual i Más Vicent Pau Serra i Fortuño
Josep Porcar Museros

Dibuixos

Luis Vellón, José Caño, Neus Cruanyes, José Alonso

Administració i col·laboració

Ximo Marco

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Graphic Group, S.A. - Pol. Ind. Els Xiprers, 12 - Castelló
Dip. Leg. CS-80-96

Presentació d'originals

Centre Municipal de Cultura, carrer d'Antoni Maura, núm 4
12001 Castelló

Nota

"Plaça Major" no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament

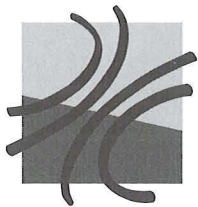
DITES I REFRANYS

- Amb diners, cartxofes.
(Ho diuen a Vistabella)
- Per Xert, passa despert.
 - A Benitandús,
si vols menjar, dus.
(Ho diuen a Onda)
 - ¿De Borriol i bovo?
Canta-li un trovo.
 - Gent de la Plana,
qui la perd, la guanya.

Amb el suport de la

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

OPINIÓ

UNA REFLEXIÓ AL VOLVANT DE LA FEDERACIÓ COLLES DE CASTELLÓ: Una "decisió de futur"

La Federació Colles de Castelló va nàixer l'any 1993, amb la finalitat principal de promoure l'activitat de les colles festeres de la nostra ciutat. Amb només cinc anys de vida, la Federació Colles de Castelló és una entitat jove, que gaudeix de l'entusiasme i la generositat d'esforços de qualsevol iniciativa que comença a fer camí, però també pateix la vacil·lació i la incertesa de l'ésser que comença a caminar, a causa de la seua falta de solidesa. Cal dir, però, que la integració recent de noves colles al col·lectiu ha estat una aportació interessant. Es tracta de colles formades majoritàriament pel jovent que han de garantir, en bona part, el futur immediat de la Federació. Un futur incert i dubtós, perquè si no assegurem l'equilibri necessari entre la continuïtat i la constant renovació d'objectius, el camí recorregut pot esvaïr-se'ns com el fum de la palla.

Quede clar, que malgrat les diferències que hi ha al si del col·lectiu, ens cal constatar un decidit esperit de bon fer per tal de seguir endavant. Any rera any, la Federació de Colles està present amb una personalitat ben pròpia a les festes magdalenenques. Però, heus ací que tot i la bona voluntat de les diferents Junes Directives per tal de promoure la participació del col·lectiu, i, per tant, d'assolir una veritable estructura associativa, dinàmica i operativa, el fet cert és que el temps ens ha demostrat la dificultat del col·lectiu per assumir un projecte en comú. Pel que fa a això, l'experiència d'aquests anys passats ha estat decebedora: la participació de les colles en l'organització del calendari d'activitats no

ha arribat ni de bon tros al 10% de les colles associades. Aquest fet ens hauria de fer reflexionar sobre el paper de les colles comparsa —com ara les collesbars—, que utilitzen la Federació com a disfressa per a encobrir activitats comercials, diguem-ne il·legals o, si més no, il·lícites.

La Federació Colles de Castelló, segons el meu parer, arrossega una etapa de confusió i dubte davant l'esdevenidor. I, no es pot retardar més la presa de consciència sobre els problemes reals d'un col·lectiu fester que avança cap al futur amb peus de fang. Es tracta de fer un alto per tal de poder refle-

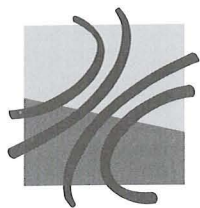
xionar, de fer-se una autocrítica, tolerant i respectuosa, i amb les armes de la paraula i el raonament per mirar l'esdevenidor amb major plenitud.

Necessitem d'asseure'ns, tots plegats, d'una vegada i sense embagues, perquè queden replantejats uns quants dels proble-

mes que ens afecten en el nostre destí de col·lectiu fester diferenciat. Ens cal, amb tot i això, d'entrar en un diàleg convenient i profitós d'enllà on volem d'anar, sí és cert que encara volem anar a algun lloc. Perquè no ens hem pas d'enganyar: el cavall de batalla de tot plegat és i serà allò que, per emprar un eufemisme viable, molt a prop d'un tarannà fusteria hem d'anomenar com a "decisió de futur". És per ací que passa la conversa a fer. Almenys, jo, com a membre de colla, ho crec així.

Joan Bta. Campos i Cruanyes

NOTÍCIES

L'ASSOCIACIÓ LA BARRACA ORGANITZA EL VIII CONCURS DE BETLEMS AL GRAU

Amb motiu de les pròximes festes de Nadal, l'Associació Cultural La Barraca del Grau de Castelló té previst organitzar el VIIIè Concurs de Betlems i Naixements l'Estel.

Aquest certamen va nèixer al Grau de Castelló a l'any 1990, amb la idea de recuperar la tradició del muntatge del betlem o naixement que, des d'antic, ha decorat les nostres llars en arribar les festes nadalenes.

L'Estel es divideix en tres categories: la categoria A, per a centres, associacions i col·legis; la categoria B per a betlems familiars i, finalment, la categoria C, en què només concursen els naixements. També hi ha dos premis especials: el Premi a la Originalitat i el Premi Bressol per a xiquets.

L'Associació Cultural la Barraca és una entitat ben arrealada a la societat grauera, que des de fa anys lluita per la revitalització dels costums i els senyals d'identitat del Grau.

J.B.C.C.

1998

CARNESTOLTES

20, 21 i 22 de febrer

GRAU - CASTELLÓ

Excm. Ajuntament de Castelló de la Plana
Regidoria de Joventut

CARNESTOLTES-98

Tal com va passar a edicions anteriors, la programació de Carnestoltes del 1998 va tindre lloc als carrers del Grau de Castelló.

Enguany, l'oferta d'actes del Carnestoltes ha estat ben suggeridora. La programació va començar el divendres, dia 20 de febrer, amb la Desfilada infantil de Carnestoltes i l'actuació del Teatre de la Resistència que va oferir l'espectacle d'animació "La gran aventura". Després hi va haver l'arribada del Carnestoltes al Port, que desembarcà a l'Escaleta reial de la plaça de la Mar amb l'acompanyament dels Dimonis del Grau- Botafocs. La festa va continuar-se a la nit, amb l'actuació del grup de música caribenya Septeto de son Malecón.

El dissabte, dia 21 de febrer, a la nit hi va haver la Gran Desfilada del Carnestoltes que, després de recórrer un circuit urbà, va concloure a la Carpa d'espectacles ubicada a la plaça de la Panderola. A la carpa va actuar el grup musical Ritmo Brasil.

A mitja nit es van lliurar els premis a les millors disfresses del Carnestoltes 1998. Enguany, l'organització va lliurar 200.000 ptes, amb els següents guardons:

- Millor disfressa individual (premis de 20.000, 10.000 i 5.000 pessetes)
- Millor parella (premis de 25.000, 15.000 i 5.000 pessetes)
- Millor grup (premis de 30.000, 20.000 i 10.000 pessetes)
- Millor grup reduït, (premis de

25.000, 15.000 i 10.000 pessetes) i, finalment, -Disfressa més destrellada (premi de 10.000 pessetes).

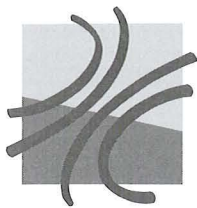
Els actes van concloure el diumenge, dia 22 de febrer amb el soterrament de la sardina que va finalitzar amb l'espectacle pirotècnic a càrrec de la Pirotècnia Martí de Borriana. Amb tot, la programació del Carnestoltes 98 ha gaudit d'una bona resposta popular, la qual cosa diu molt sobre la recuperació d'una festa que s'havia perdut a la nostra ciutat. L'edició d'enguany ha comptat amb el suport de la Regidoria de la Joventut del Ajuntament de Castelló de la Plana i la col·laboració de l'Autoritat portuària i de la Junta de Festes de Castelló.

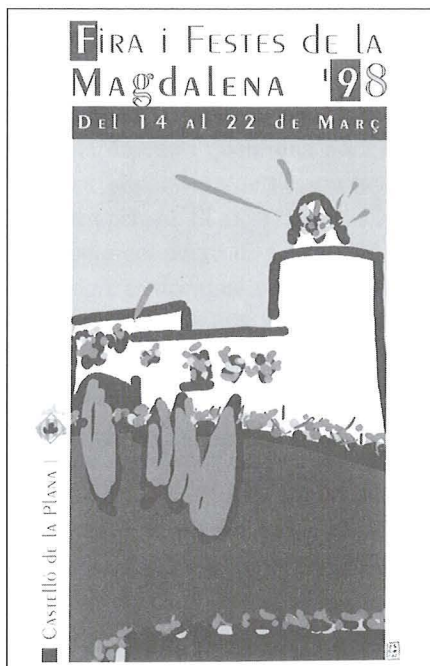
Els xiquets també van participar al Carnestoltes '98

J.B.C.C.

P.N.

NOTÍCIES

LA FEDERACIÓ DE COLLES ULTIMA ELS ACTES PER A LA MAGDALENA '98

Amb l'arribada de l'hivern, les Colles festeres de la ciutat augmenten la seua activitat per tal d'enllestir els preparatius d'una nova edició de les festes de la Magdalena que, aquest any, se celebraran del 14 al 22 de març.

El programa d'actes que la Federació de Colles prepara per a enguany, d'entrada, no presenta cap novetat significativa respecte al programa d'edicions anteriors. La participació a la Cavalcada del Pregó comptarà amb l'actuació de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal. La Colla la Panolla té previst participar al Pregó amb una carrossa costumista que representarà l'antic cultiu del panís.

Tal com ha passat a edicions anteriors, un dels actes que més preocupa al col·lectiu fester és la ubicació dels cadafals per a veure el Pregó i la Desfilada de Gaiates. Ens consta que la comissió dels cadafals ja ha iniciat les gestions oportunes amb la Junta de Festes per tal de trobar una solució a aquest trajecte assumpte.

El tradicional Sopar de les Colles se celebrarà, un any més, al recinte de la Pèrgola. Al Sopar hi ha prevista l'assistència de la reina de les festes de la Magdalena 1998, senyoreta Rosa Guinot Moya acompanyada de la seua Cort d'Honor i també dels membres de la Junta de festes i autoritats municipals.

D'altra banda, la comissió del Boli ja treballa per a organitzar el IX campionat mundial de Boli, que se celebrarà a l'andana principal del parc de Ribalta. Aquesta nova edició del campionat de Boli compta amb el patrocini de Piscinas Lica S.A.L.

J.B.C.C.

LA JUNTA DE FESTES ANUNCIA CANVIS PER AL PREGÓ INFANTIL

La notícia que la Junta de Festes ha aprovat una ordenança per a poder participar al Pregó infantil no ha estat ben rebuda al si de la Federació de Colles. La Junta vol instaurar unes mesures per tal de poder participar a la cavalcada del Pregó infantil d'enguany. Tot fa pensar que si una colla de xiquets vol eixir al Pregó infantil, els representants dels xiquets han de presentar un projecte a la Junta de Festes, en què conste les característiques tècniques del vehicle que es vol fer servir. Cas de no ser aprovat el projecte presentat, els xiquets podran eixir al Pregó, utilitzant tres carrosses que la Junta pensa habilitar per a l'acte. La filosofia d'aquesta idea, segons sembla, és la dignificació de la Cavalcada del Pregó infantil.

J.B.C.C.

Una imatge de la Cavalcada infantil de mitjan segle XX

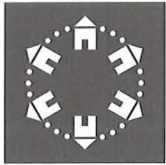

Reunió de la Federació de Colles al Centre Municipal de Cultura P.N.

LA SECRETARIA DE LA FEDERACIÓ JA TÉ SEU SOCIAL

La Federació de Colles comptarà aviat amb una Secretaria permanent que estarà ubicada al 3r pis del carrer d'Antoni Maura, número 4, a la seu del Centre Municipal de Cultura. La creació d'una Secretaria permanent ha estat una antiga reivindicació de la Federació Colles de Castelló. Des de fa anys, les distintes Juntes Directives de la Federació han sol·licitat al Patronat Municipal de Festes, a través de la Junta de Festes, la necessitat de crear un espai on ubicar la secretaria de les Colles festeres de la ciutat. Tot fa pensar que, finalment, aquesta reivindicació ha tingut ressò, a conseqüència, sobretot, de la remodelació que ha sofert una de les plantes de l'edifici on hi havia la Secretaria de la Junta de Festes. De moment, la Federació de Colles compartirà una de les habitacions del 3r pis del Centre Municipal de Cultural amb la Federació Gestora de Gaiates.

J.B.C.C.

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

Sant Antoni Abad a Vilanova d'Alcolea

Joaquim Barreda Traver
Diputació de Castelló, 1998

SANT ANTONI ABAD A VILANOVA D'ALCOLEA

Joaquim Barreda Traver

El cicle festiu anual té un dels seus moments brillants a la província de Castelló, en les tradicionals festes de Sant Antoni, d'ancestrals orígens i amb celebracions que es caracteritzen per la seua fidelitat a la tradició. La Vilanova d'Alcolea és un dels municipis castellanencs que celebren aquesta festivitat amb molt de color i participació popular.

Els orígens de la festa es perden en la nit dels temps i conserven elements característics de les cultures mediterrànies més antigues. Foc i cavalls, risc i enrenou, música i retrobada de les famílies i dels amics. Així es resumeix una festa, la de Sant Antoni de la Vilanova, que és, sense dubte, una de les celebracions populars de la província de Castelló que tenen més projecció fora de la Comunitat Valenciana.

Joaquim Barreda aconsegueix en aquest treball un doble objectiu. Per un costat, perpetua una celebració modèlica, que és un èxit per l'espontània participació popular, mentre que per l'altre contribueix a divulgar-la de forma rigorosa i científica.

Carlos Fabra Carreras

President de l'Exma. Diputació de Castelló

(Extracte de la presentació del llibre)

CONTE

La rebel·lió dels codonys (i II)

(...)Era a frec de migdia d'aquell dis-sabte tardorenc i queia una hora serena amb tot el paisatge de l'horta perfilat i amorosit pel sol. El xicot romania assegut a l'ombra del porxo de l'alqueria. Va fer un sospir i encengué una cigarreta. De sobte, va sentir uns crits esborronadors que recordaven molt el plor d'un nadó de pocs dies. El Blaiet, de primer, va fingir indiferència, convençut que es tractava del xisclear d'una au de pas que se n'acomia-dava, però, com que la cridòria el burxava, decidí d'aixecar-se per fer una ullada, ni que fòra a manera de tempteig. El jove, malgrat que era d'aquells temperaments que proba-ven de dominar-se, es trobava una mica esverat. Per un moment, va tenir la sensa-ció que els sorolls el voltaven, però, en fer unes gambades s'adonà que davall dels codonyers que envoltaven el porxo, només hi havia ell i la seua ombra esquifi-da. La idea que allò havia estat una il·lusió auditiva provocada pel cansament del migjorn, el tranquilitzà.

Les últimes alenades de l'estiu havien ensucrat els codonyers. I, amb això, havia arribat l'hora de la collita. Blaiet va endur-se a casa dos cabassos plens a vessar, de codonys; d'una aparença boníssima, llustrosos i amb aquel to groc llampant que caracteritza aquests fruits quan han assolit el punt exacte de maduresa. En arribar a casa, va buidar la collita en uns cubells de zinc que hi havia al celobert del corral i els va cobrir amb aigua neta de sèquia, perquè, segons el ritual d'elaboració del codonyat, aquesta remullada ablania la carn del fruit alhora que els treia l'aspror.

L'endemà era el dia de la vespra de la festa grossa del raval. El Blaiet congregà els amics íntims a casa seua, perquè l'aju-

dessen a elaborar el codonyat. Cal dir que l'elaboració d'aquest dolç requeria una colla d'operacions rituals i que era única-ment al caliu de la llar, on el plat assolia el punt just de sabor que el feia tan menjívfol.

Els amics del Blaiet n'eren tres: Cento, el matalasser; Ximo, el golut i Neleta, la coixa, que ficava la nota exòtica i femeni-na a aquella mitja festa domèstica que estava a punt de començar. Tots quatre eren amics des de la infantesa i feien gala del seu fadrinatge impertorbable. Val a dir que tot anava d'allò més bé, fins el moment en què la Neleta portà els codonys a la cuina. I això, perquè tot just la xicona abocà l'aigua dels cubells va sentir-se una

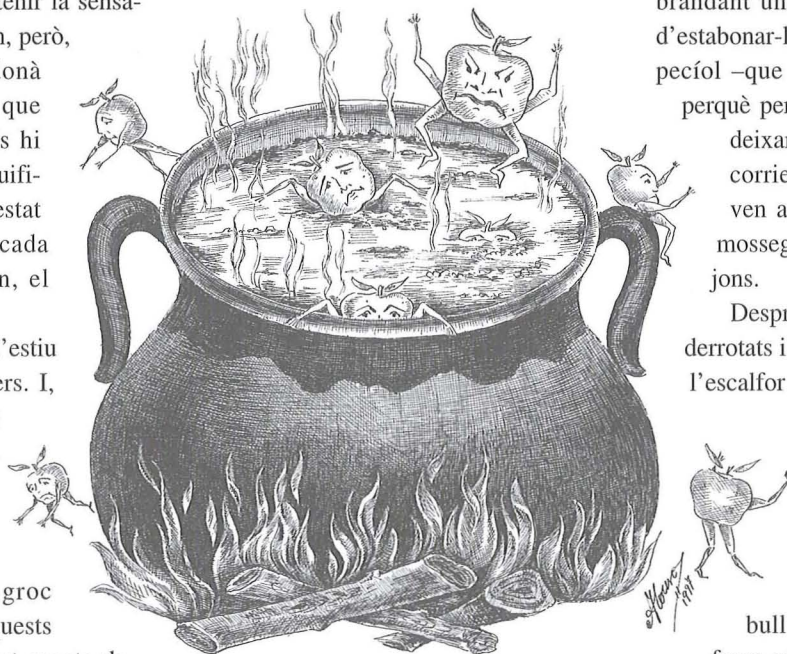
Blaiet va tancar a correuita portes i fines-tres, alhora que repartia branques de lledo-ner i graneres entre la colla de combatents.

Déu n'hi do, quin aldarull! Els codonys anaven i venien com cavalls desbocats i, a la primera embranzida,...Puff!, atropellen la Neleta, que fugia a la desesperada per cercar refugi darrere d'una cadira de boga. Cento, com que era un xicot volenterós i mai no li faltaven les ganes de complir, agafà un fuet que hi havia dalt del rebost i s'obrí pas a fuetejades per tal d'aixecar la Neleta que romania al terra, immobilitzada per la por i la coixesa. El Blaiet, des de dalt de la taula de la cuina ordenà el con-traatac, sense treva. Ximo els empaitava brandant una branca de lledoner per tal d'estabonar-los, tot pegant-los a la base del pecíol —que és el seu punt de debilitat—, perquè perdessen els sentits, però sense deixar de córrer. Els codonys també corrien, es defensaven, i s'arrapa-ven a les cames dels combatents i mossegaven amb fúria sabates i mit-jons.

Després de la batalla, els codonys, derrotats i esfereïts van anar a raure dins l'escalfor de la caldera. En sentir la pri-mera cremada, encara va haver-n'hi alguns, de codonys, que es deixondien, en un darrer intent per saltar a fora del calder. Però, tot va ser en va...Amb el primer bull i ja vençuts, semblaven que feren adéu amb el pecíol encara con-vuls.

Amb tot, aquells aguerrits codonys, fills naturals de l'enginyeria genètica, en esdevenir delicat codonyat, van delectar els paladars dels veïns del raval, que d'aquesta manera mastegaren a boca plena la incorporació de la pagesia local a la civilització occidental d'última hora.

Joan Bta. Campos i Cruaïnes

LLETRES D'ACÍ

Reivindicació de Miquel Peris

Defensar una cosa, reivindicar-la és defensar tot allò que l'envolta. Ara es tracta de reivindicar Miquel Peris precisament perquè des de Castelló cal reivindicar una cultura negada i odiada oficialment almenys durant tres segles, si ens referim a la ciutat, i durant més de seixanta anys, si ens referim a Miquel Peris. Reivindicar Miquel Peris és reivindicar també tot allò que ell representa: Castelló, la cultura a què pertany i el país del qual forma part.

Miquel Peris, el poeta Miquel Peris, el mestre Miquel Peris, no és en absolut un tros del paisatge per a cantar-li lloances i adulacions. No és tampoc un estrany fòssil de la gran poesia valenciana dels anys trenta, tan preocupada pel costumisme i la mitologia popular. I no és sobretot un epígon provincià o localista de l'autocomplacença lingüística o temàtica de la poesia valenciana (i per extensió catalana) contemporània.

En negar les tres visions retalladores o apriorístiques de Miquel Peris (que podrien defensar respectivament un senyor del Casino Antic, un regionalista afectiu i un crític literari jove) és obvi que cal defensar-ne tres visions alternatives.

De Miquel Peris com a poeta

De les diverses maneres d'expressar l'adhesió ancestral i atàvica al propi medi, a la pròpia terra, al propi paisatge, la poesia és una de les més populars i de les més

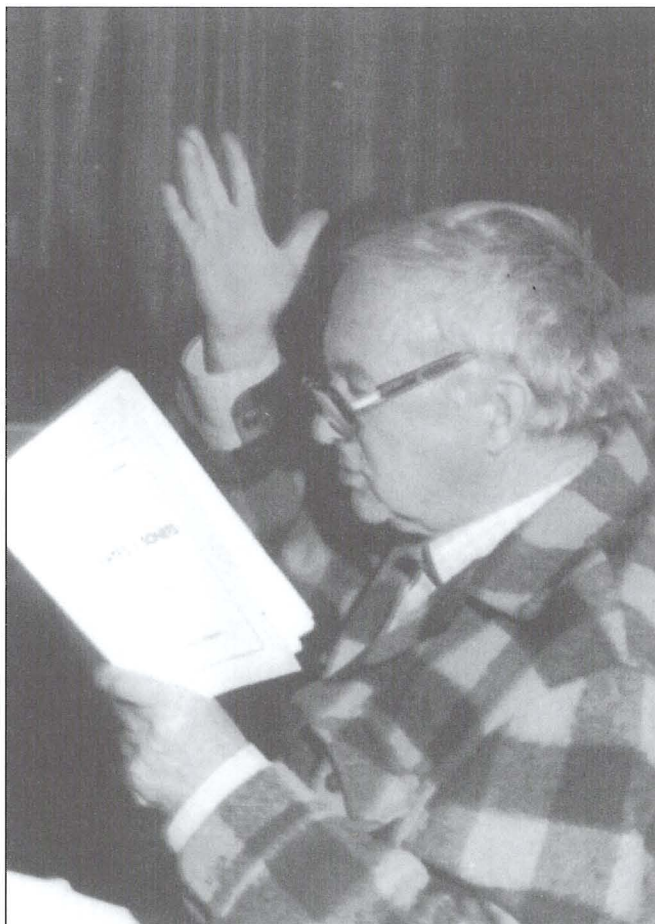
documentades. La poesia, quan parla del paisatge, en parla quasi sempre per tal d'idealitzar-lo. De manera que el paisatge siga un tot, una manera de ser, una visió del món. És en aquesta poesia on la mar esdevé la Mort o la Llibertat, la terra es fa la Vida, la poesia és l'Amor i qualsevol fet minúscul o quotidià es transforma en mite i en història.

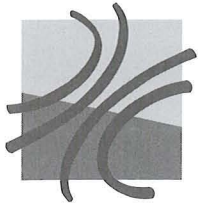
I és així que els *Primaverals Afanys*, les *Dèries Tardorenques*, les *Cançons de mare* o el *Caminàs* són el poeta Miquel Peris que no s'està de sacralitzar el paisatge a l'altar de la poesia.

Ja seria un error considerable creure que aquest Miquel Peris puga admetre desqualificacions pejoratives o paternalistes. Perquè si el paisatge és subpoesia on queden *El Pi de Formentor* de Miquel Costa i Llobera o la *Fageda d'En Jordà* de Joan Maragall? I gran part de la poesia de Konstandinos Kavafis?...El poeta, sobretot

dins la literatura de llengua catalana, no es qualifica en absolut per la seua quantitat d'adhesió al paisatge.

Però encara seria un error més gran creure que tot Miquel Peris entra dins els límits del títols al·ludits. I les *Tenebres?* i la *Mascarada?*. En Miquel Peris també hi ha reflexió metafísica, poesia amorosa, abundor lèxica, actitud pictòrica i musical davant el poema i moltes altres coses. Hi ha Bernat Artola però també hi ha "generación del 27". Hi ha ritme de cançó popular però també estrofa culta i recerca musical.

LLETRES D'ACÍ

Hi ha fins i tot actitud davant el valor social de la seua creació “*cal enlairar la llengua i el poble al mateix nivell, no rebaixar la llengua a nivell de poble*” (Poemes, 1975). Qui diu això i ha escrit una obra no és purament i simplement un poeta.

De Miquel Peris com a poeta valencià

Hi ha dos eixos cronològics que poden encabir l'autor del *Betlem de la Pigà*. L'un el conjunt d'escriptors que conformaren l'època daurada de les lletres castel·lenques. Miquel Peris resulta ser el germà menut en el temps de Josep Pascual Tirado, Àngel Sánchez Gozalbo i Bernat Artola. Un germà menut que conegué el Castelló cultíssim dels anys trenta, el valencianisme polític i l'ambient liberal que generava intel·lectuals addictes a la tradició però també al contemporaneisme artístic.

L'altre, el grup de poetes valencians nascuts entre 1910 i 1920 (Xavier Casp, Matilde Lloria, Joan Valls Jordà...) posteriors a l'avantguardisme i el simbolisme dels grans poetes de la memorable generació de 1930, i anteriors al silenci que, com a vençuts, enarboraren els escriptors valencians de després de la guerra d'Espanya de 1936. És necessari recordar que Miquel Peris nasqué quan començava a morir l'onada darrera de la situació de “normalització tendencial” en què vivia la cultura valenciana del primer terç del segle present. Després calgué esperar, per exemple, les cançons de Raimon o la publicació de Vicent Andrés Estellés.

Ara bé: l'obra de Peris s'escriu amb molta posterioritat. S'escriu precisament quan ja comença a córrer el tren valencianista que encara no s'ha aturat avui, el tren de Joan Fuster, Eliseu Climent, Vicent Ventura i “tutti quanti”. És per això enterament comprensible que Peris haja estat fidel a les seues arrels cronològiques com ho han estat, per exemple, Valls Jordà o Maria Beneyto. Sobretot perquè la cultura valenciana, per ella mateixa diglòssica,

havia estat tallada d'arrel i per la força quan començava a estar a l'altura dels temps.

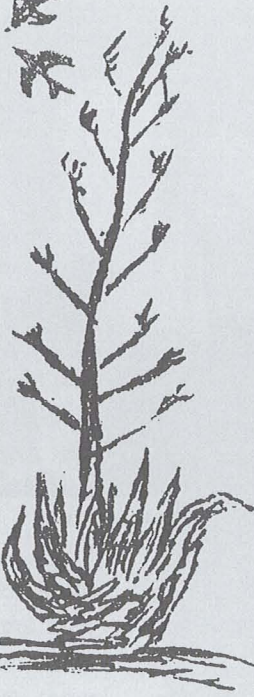
D'altra banda, però, Miquel Peris no s'ha quedat per sort en la fidelitat. Ha anat, si més no temàticament, més enllà que Bernat Artola i això, si no és suficient com a mínim és un senyal evident de l'intent de superar una situació de simple ancorament en la terreta.

Siga com siga, l'autoodi de la crítica valenciana s'ha de superar ja. Si en els anys vuitanta ningú negava la viabilitat del surrealisme o de la poesia pura (quan encara escrivien Alexandre o Guillén), si tothom considerava absolutament contemporània la pintura

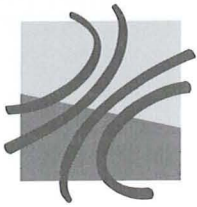
de Dalí o l'escriptura de Joan Brossa, per quina raó es podia considerar fora de temps l'obra del poeta castel·lenec Miquel Peris?

Lluís Meseguer.

Professor de la Universitat Jaume I i escriptor

L'oreig		plourá.
es fa		Només,
lleuger		al meu
i humit.		redós,
Llebeig.		la greu
Festeig		dissort
del vent		del mort
plaent.		alguer
El jou		podós
junyit		i el plor
al greix		silent
del coll		d'aquell
del bou.		vaixell
Mornells.		corbat,
Soroll		tombat,
del moll.		trencat,
I peix		corcat,
a doll.		malmés.
Cistells.		Tinc por.
Potser		
demà		8-Juny-1971

Poema 8 de “*Fossar de naus*”

COSTUMARI

COSTUMS POPULARS A TRAVÉS DE "CASTELLONERIES"

L'amistat, fosa en el cresol honrat del treball desinteressat, dels somnis per l'exaltació continuada de les nostres terres, tipus i costums, l'afany per difondre alguna part del molt i divers que, al llarg del seu existir, hem vingut plasmant en els girs sonors de *Castelloneries*, l'entrançable programa d'ambientació castellonera i provincial que realitzem per a Ràdio Castelló, de la Cadena Ser, m'obliguen a precipitar-me entre els muntons de carpetes del meu nodrit arxiu per seleccionar alguna cosa que ens "parle" de sentiments, d'enyorances i de records passats. No he trobat res millor que, lluny de l'enrenou de les nostres incomparables festes de la Magdalena, cantades ja en unes altres parts de la nostra literatura festerà amb àmplia dedicació i notori encert, per una gernació de veteranes i joves plomes, dedicar unes breus "ceràmiques" literàries a uns altres aspectes del passat. Vegem-ho:

Bon Nadal

Els nostres avantpassats celebraven complidament i amb detalls ben peculiars la nostra forma de ser i de sentir la Nativitat del Senyor. Ja el dia 18 de desembre, festivitat de la Mare de Déu de l'Esperança o "de la O", arribat el final de Cant de Vespres en l'església de Santa Maria la Major, avui catedral, el clero s'avançava fora del presbiteri, amb safates plenes de monedes de plata, que repartia entre els campaners, sagristans, escolanets, celadors i la resta del personal subaltern del culte, congregat allí per rebre tals obsequis o estrenes nadalenques.

Arribat el dia 24 (Nit de Nadal), transcorria la jornada amb gran joia i acontentament. Des que es feia fosc fins l'hora de sopar, xiquets i xiquetes recorrien en bullanguers grups els carrers i places, interpretant triomfals marxes i nades amb ximbombes i carraques o requetes, flautins, xiulets i uns altres instruments "filharmònics", com ara platets i tambors, improvisats amb poals metàl·lics, petrolieres, planxes, caixes galleteres, rajoles i aros de ferro.

Després el volteig de la campana Cristina anunciava els Maitines de les deu de la nit, seguits dels Laudes i el Te Deum. A les dotze en punt començava la Missa del Naixement o del gall. La seua part musical -segons testimoni recollit per l'inoblidable Emili Calduch- versava, com ara les abans esmentades hores canòniques, sobre temes de caràcter pastoril, a base de gallejades, especialment calcades en partitures de la "marroquiña" i de la "galleyada". Es pot dir que el veïnat assitia a aquestes solemnitats religioses que, en acabant, el poble evocava amb les típiques cobles:

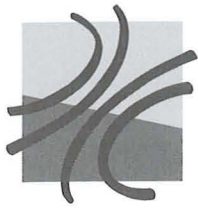
El Betlem de la Pigà

Foto: Carlos Pascual. Levante de Castellón

La Nit de Nadal
La Nit de Maitines
a un Infant passaven
per baix de cortines

La Nit de Maitines
La Nit de Nadal
a un Infant cuidaven
debaix d'un portal

Les famílies, amb els seus parents i propers, tornaven de l'església a les seues llars, on menjaven llonganisses i llesques de pa, ben regades amb bon vi, o be preniën alguna copeta i se n'anaven a dormir. No faltaven nom-

COSTUMARI

brosos grups d'amics que en aquesta nit emprenien llavors grans fartades, que es perllongaven fins després de l'alba. El dia 25 reunia, igual com ara, la família al voltant de la taula per menjar el clàssic arròs amb pilota, amb l'afegitó de la carn de conill o, en les cases més acabalades, de pollastre o de titot, perquè llavors això no estava a l'abast de qualsevol fortuna. Els nostres joves d'aquell temps aprofitaven les vesprades dels tres dies de Nadal per eixir a berenar i rodar la bolangera al Riu Sec. Ara ho solen fer algunes colles de xicots, però en temps de la Pasqua de Resurrecció.

L'home dels nassos

Arribat el dia de Sant Silvestre es feia creure als menuts que en l'antiga Posada de l'Estrella, que s'assen-tava els seus vells murs en un dels solars que es van planificar per l'edificació de l'actual Mercat Central de la Plaça Major, estava allotjat un personatge singular. L'home del nassos. Tan curiós exemplar de la humana espècie -segons afirmacions dels majors- "tenia tants nassos i tan llargs com dies té l'any". Natural, Senyor! Si estàvem a 31 de desembre...! Ja acceptada la plena credulitat de la gent menuda s'esbrinaven detalls sobre tan pintoresc subjecte, assegurant-se que havia arribat a la nostra capital procedent de les terres de l'interior, en el cotxe de Morella, amb la vertiginosa velocitat de les seues potentes rodes, tan acuradament engreixades que semblava caminar:

"el cotxe de Morella
amb una sabata i una espadenya"

"Sinyó rei, jo estic ací"

La iniciació d'un nou any tenia a Castelló, ja per aquell temps, un marcat signe caritatiu. I així entre els nostres germans menys rics el dia de Cap d'Any (1 de gener) es repartien donatius en metàl·lic i panets en la casa pairal del baró de la Pobla i en unes altres mansions senyorials i establiments benèfics. La jornada de Reis, el 6 de gener venia, de la mateixa manera que encara avui subsisteix (i Déu vulga que per molt de temps), a posar una digna culminació a les càlides emocions viscudes pel poble en aquestes dates inoblidables. La vespra (nit del dia 5), els xiquets col·loquen les seues sabatetes acompanyades per algun petit recipient o cabàs, en el qual han dipositat previament palla o garrofetes, com a obsequi

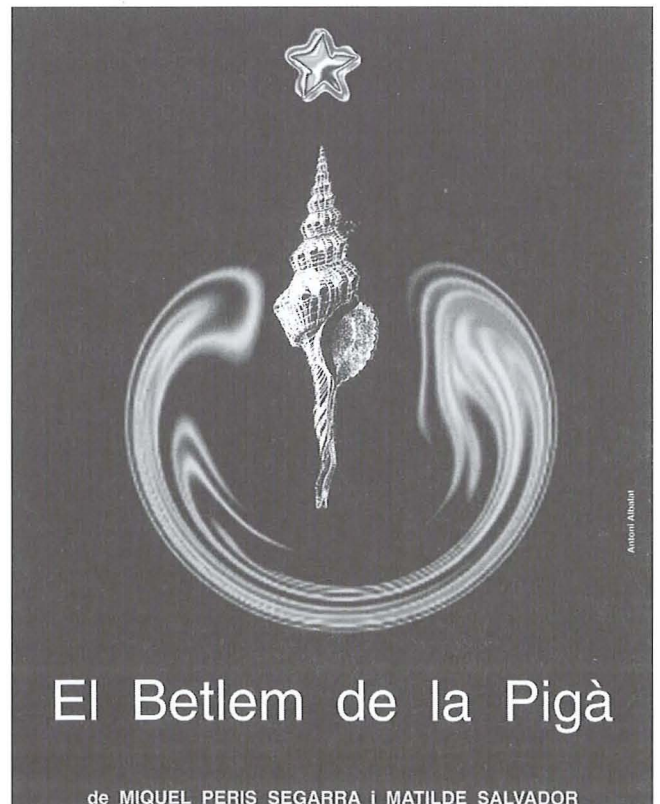
per als cavalls i camells de Ses Majestats, que a canvi, si han sigut bons durant l'any, dipositaran en la finestra o balcó el ric present dels seus joguets i llepolies. Abans que la mamà gite els menuts, aquestos deixaran sentir les seues veus tendres, i estenent graciosament les seues manetes, en senyal inequívoca de peremptòries peticions a Melcior, Gaspar i Baltasar, entonaran la típica lletreta:

"Sinyó rei, jo estic ací,
tirorirorirorí
les garrofes i la palla,
totes per al seu rossí
o els joguets i els caramelos
tots per a mí"

Gràcia, encant i il·lusió eterna a aquestes tradicions nadalenques que avui hem volgut plasmar en aquestes pàgines, com un homenatge més de Castelloneries a les nostres gents llauradores i artesanes... al poble de Castelló.

Francesc Vicent, *Quiquet de Castàlia*.

*(Adaptació de l'article publicat en el llibret de la gaiata 11,
Forn del Pla, en 1967)*

HISTÒRIA

NOTÍCIES DEL TERRITORI DE FADRELL ALS SEGLES XIII i XIV

Al mes de setembre de 1245 hi ha testimoni que García Garcés, comandador de l'Encomanda de Montalban, sol·licita mitjançant un document que se li absolga de la sentència d'excomulgació dictada pel bisbe de Tortosa contra l'anterior comandador, cap a l'any 1234. El document citat diu així: ...”Cum quondam episcopes Dertusensis contra quondam R...preceptorem domus eiusdem, ad hone memorie Vicensem episcoum super castro de Hadriel et rebus apostaicis litteras impetrasset idem episcopus dictum R. Preceptorem pro sue voluntatis arbitrio contumacem, excommunicationis tulit sententiam in eundem”.

Durant l'any 1285, època en què era comandador Ximen d'Aibar, van haver diverses escaramusses entre els habitants del territori de Fadrell i els pobladors de Castelló. Una d'aquestes revoltes va estar a conseqüència dels límits territorials d'ambdós nuclis de població. Pel que fa a aquest afer, l'any 1295, el rei va ordenar el batlle de València, Pere de Libia, perquè hi anés al lloc del litigi per a escoltar els litigants.

Però, les disputes no van cessar, ja que el 1298 hi ha constatació que el batlle de València ha d'intervenir, de nou per manament reial, per tal de resoldre una altra confrontació d'origen territorial. A finals

del 1304 també hi ha testimoni d'un altre litigi a causa dels límits territorials, que va haver de resoldre l'esmentat Pere de Libia.

El 1308, la vila de Fadrell va veure's esquitxada per un altre problema, quan el mestre de l'orde de Santiago, Juan Osorio, va apropiar-se de la vila de Ceutí –població del Regne de Múrcia-, la qual era propietat de Ferrer de Manresa. Cap al mes d'octubre de 1321 i, després d'anys de litigi, el rei Jaume II va ordenar que se li lliurés a Ferrer de Manresa la vila de Fadrell, amb totes les rendes i privilegis, com

Ermita de Sant Jaume de Fadrell

P.N.

a indemnizació de la desposseïció de Ceutí. Però, els problemes van reaparèixer quan l'enviat reial demanà als habitants de Fadrell una quantitat de diners per tal de sufragar les despeses d'un viatge reial a la Sardènia. Pel que fa a aquest afer, Ferrer de Manresa considerava que els habitants de Fadrell eren tributaris d'ell i de no cap altre senyor. El monarca, per tal d'evitar noves complicacions va ordenar al seu procurador que anulés l'ordre de pagament. Dos anys després, els habitants de Fadrell van neguar-se a pagar les rendes i primícies al senyor Ferrer de Manresa, però el procurador reial va haver d'intervenir per tal de resoldre el conflicte.

HISTÒRIA

Finalment, el 1332, Ferrer de Manresa va retornar a l'orde de Santiago la propietat de la vila de Fadrell, després de gairebé un quart de segle de disputes i de plets.

Cap al mes de març de 1322, el comandador de l'Encomanda de Montalban, Artal de Huerta, havia arrendat la vila de Fadrell a Bernat de Soldevila, perquè d'aquesta època data un lligi entre aquests dos senyors. Sembla que Bernat de Soldevila encara no havia pagat al comendador el preu de l'arrendament de Fadrell, ja que el rei va haver d'intervenir i va manar el procurador de València perquè Soldevila pagués el seu deute.

Un poc més tard, cap al desembre de 1322, l'església de Fadrell es trobava en situació d'interdicte per ordre de l'arquebisbe de Tarragona, ja que, segons sembla, aquesta s'havia negat a pagar la dècima als col·lectors.

Pel que fa a això, el comandador Artal de Huerta, i el rei de Sicília, Robert van suplicar Jaume II, perquè hi recordés el privilegi que el papa Lucio III havia concedit a l'orde de Santiago, segons el qual els frares d'aquesta orde gosaven de llibertat per a construir esglésies en llocs deserts i en terra de sarraïns. Davant d'aquesta petició, el rei va informar l'arquebisbe de Tarragona que l'església de Fadrell havia estat bastida després del privilegi papal, per la qual cosa li ordenà que suspengués l'interdicte.

El 1345, Fadrell va haver de patir un altre succés desagradable, ja que al març d'aquell any, l'infant

Jaume va demanar a la vila de Fadrell el dret de cena, en passar pels territoris de la seua jurisdicció. Els Jurats de Fadrell que aleshores es trobaven a Castelló van voler donar-li aquest dret però, en canvi, van negar-se a pagar els dos sous que l'infant exigia com a salari, tot al·legant que no tenien el costum de pagar aquest impost. Amb tot i això, el cursor reial va refusar de rebre cap diner pel dret de cena i va fer cap a Fadrell per demanar personalment l'impost i el salari, els quals li van ser negats per segona vegada.

A petició del cursor, el governador de Morella va enviar a Fadrell a Bernat Sunyer, el qual va embargar els béns de l'Encomanda, pel valor del dret de la cena, davant l'espupor i la resistència dels habitants de Fadrell.

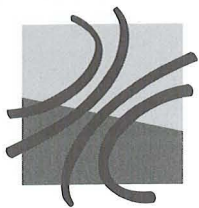
En morir el comandador de Montalban, Vidal de Vilanova, el 5 de gener de 1353, Pere el Cerimoniós va comunicar a les viles santiagoistes d'Aragó, de Catalunya i del Regne de València, el nomenament de Ferran Ruiz Tauste, alhora que els hi ordenava que

l'acceptessen com a nou comandador, que li retessen obediència i que li lliurassen les rendes i tributs corresponents. El dia 10 de gener, el monarca ordenà els oficials i els habitants de Fadrell que acceptassen Ferran com a nou comandador i que li lliurassen les rendes des del moment de la mort de Vidal de Vilanova.

Estàtua del rei Jaume I

Fotografia: Vicente Gamir. Levante de Castellón

ECOLOGIA

EL PARATGE NATURAL DEL DESERT DE LES PALMES (i,II)

La vegetació actual

Cal dir, de primer, que una comunitat vegetal és el conjunt d'espècies que ocupen un espai concret, com a conseqüència de la interacció de les plantes amb el substrat i el clima. Amb el pas del temps, però, les comunitats vegetals evolucionen i es van succeint unes a altres i formen la vegetació existent a una àrea. Les causes que des d'antic fins a l'actualitat han interaccionat amb la vegetació existent són diverses i, en bona part, ja han estat esmentades. Amb tot, però, la vegetació actual del territori que ocupa el Paratge Natural del Desert de les Palmes està formada, a grans trets, pels següents tipus de vegetació:

Suredes

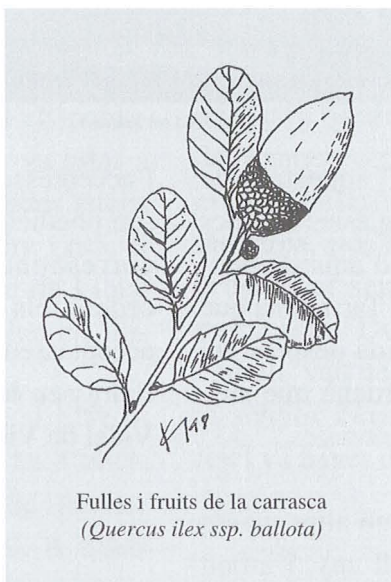
Es tracta d'un bosc característic de les arenisques triàsiques, en el qual l'arbre dominant és la surera (*Quercus suber*) que, com les restants espècies del gènere *Quercus* té una gran resistència al foc, sobretot pel seu singular poder de la brotada. Residualment, encara s'hi poden trobar al Desert agrupacions o peus aïllats que han sobreviscut als impactes degradants del medi, més concretament, a les Agulles de Santa Àgueda.

En condicions òptimes, la sureda és un bosc espès, ben estructurat per un sotabosc arbustiu en el qual són freqüents l'arboç (*Arbutus unedo*), el bruc boal (*Erica arborea*), l'argelaga negra (*Calycotome spinosa*), el matapoll (*Daphne gnidium*), l'aladern (*Rhamnus alaternus*), el càdec (*Juniperus oxycedrus*), la matissa (*Pistacia lentiscus*) i el margalló (*Chamaerops humilis*); plantes que creen un ambient adient per al creixement de les lianes com ara la raspallengua (*Rubia peregrina*), el lligabosc (*Lonicera implexa*), l'arítjol (*Smilax aspera*) i l'heura (*Hedera helix*); i un estrat herbàci en el qual apareix la fàzia negra (*Asplenium onopteris*) i el galceran (*Ruscus aculeatus*).

Una degradació d'aquest bosc condueix a la fase de **Bruc** –primera etapa de

Fulles i fruits de la surera
(*Quercus suber*)

Fulles i fruits de la carrasca
(*Quercus ilex ssp. ballota*)

substitució– en la qual domina el bruc boal. Com a conseqüència de la degradació del bruc apareix l'**Estepar**, on dominen espècies del gènere *Cistus* (*Cistus sp.*), com també els caps d'ase (*Lavandula stoechas*), a més d'altres espècies d'interès com el romer (*Rosmarinus officinalis*), el timó (*Thymus vulgaris*), etc. Sovint aquest estepar va acompanyat pel pi pinastre (*Pinus pinaster*), el qual dona al paisatge l'aparença d'un pinar, sobretot, a conseqüència del gran poder de creixement que té aquesta espècie a les fases de matollar, quan ja ha desaparegut la sureda primitiva.

Carrascars

Es tracta de boscos climàtics perennifolis mediterranis que s'estenen sobre substrats calcaris, en els quals la carrasca (*Quercus ilex ssp. ballota*) és l'arbre dominant. Els carrascars estan molt adaptats a ambients xeròfits, per la qual cosa formen un sotabosc –quant a les espècies més freqüents– molt semblant al suredar.

Malauradament, els impactes degradants han acabat, pràcticament, amb els carrascars del Desert. A hores

ECOLOGIA

Ermita de les Santes. Al fons, serra de les Santes

d'ara, tan sols resten alguns relictos aïllats o bosquets degradats a zones puntuals del Paratge.

Una degradació d'aquest bosc condueix a l'aparició dels **Coscollars amb Llentiscle i Margalló**, en què domina la coscolla (*Quercus coccifera*), juntament amb d'altres espècies arbustives i lianes. Una alta etapa més regressiva condueix a la formació de **Timonedes i Romerars**, en les quals el romer, el bruc d'hivern (*Erica multiflora*), la foixarda (*Globularia alypum*) i l'argelaga (*Ulex parviflorus*) són les espècies més representatives.

Cal destacar també els **Pinars de pi blanc** (*Pinus halepensis*) que tenen ací l'àrea més representativa, a causa de la degradació d'aquest tipus de bosc, com també de les contínues reforestacions amb aquesta espècie. Es tracta d'un pi autòcton que té la seua àrea natural a zones litorals, vessants obertes, seques i pedregoses i cimals abruptes i ventosos, per això no forma grans extensions sinó és gràcies a la intervenció de l'home. Com que forma part de les etapes de substitució dels carrascars, com també dels coscollars i dels romerars, aquests pinars de reforestació no poden considerar-se, ecològicament, com a boscos naturals.

Comunitats permanents

S'hi troben a àrees molt puntuals del Desert i estan representades pels **Savinars negrals amb Margalló i**

les Comunitats rupícoles de menys alçària, a zones rocoses i escarpades; relictos d'**Omedes** amb les seues etapes de substitució (canyars, esbarzers...) i **Baladres** de *Nerium oleander* amb el roldor (*Coriaria myrtifolia*) als barrancs humits.

Relictes de Roures

El roure valencià (*Quercus faginea ssp. faginea*), juntament amb un altre roure singular, el cerrioide (*Quercus cerrioides*), són vertaders vestigis forestals que, en uns altres temps, potser van ocupar àrees més extenses que les actuals, reduïdes a les zones més fresques i humides del paratge. Aquests relictos de roures

han estat seriosament delmats pels darrers incendis, sobretot a les zones exposades a l'est i sud del Desert.

Cultius fruiters arboris

Es tracta, en general de cultius de secà, com ara els ametlers, els oliverars, els garroferars, i els figuerars; i de regadiu, cas dels cítrics, que tots plegats completen aquest bell i singular paisatge vegetal de la serra del Desert de les Palmes i la contigua serra de les Santes.

Joan Bta. Campos i Cruaïnes

Bibliografia:

- Història Natural dels Països Catalans. (1992). Tom VI. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- Montero, J.L. Queral, I. (1990). Estudio ambiental para la repoblación del Desierto de las Palmas. Ajuntament de Castelló de la Plana. Castelló de la Plana.
- Pitarch García, R. (1992). Coneixements bàsics de la flora i vegetació de la província de Castelló. Itineraris. Diputació de Castelló. Castelló de la Plana.
- Albuixech Moliner, J. (1995). "La serra del Desert de les Palmes". Publicació de la Colla Salandratxo. Magdalena 95. Pp. 11-17. Castelló de la Plana

INFORMACIÓ

MEMORIA D'ACTIVITATS DE LA FEDERACIÓ COLLES DE CASTELLÓ ~ PERÍODE 1997-98 ~

Hivern

- IV Curs d'ensenyament de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal.
- V Campionat intercolles de futbol sala.
- IX Campionat mundial de Boli.
- Sortida al carrer del núm. 6 de la revista Plaça Major (Hivern 97)

Magdalena 98

Dia 14 de març

16 h. Participació a la Cavalcada del Pregó, amb la sortida de carrosses i l'actuació de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal.

Dia 17 de març

22 h. V Sopar de Colles, al recinte de la Pèrgola. Revetlla popular amb l'actuació de l'orquestra Zarabanda.

Dia 22 de març

10 h. Final del IX Campionat mundial de Boli, a l'andana del parc de Ribalta

Primavera

Maig

Acte de cloenda del IV Curs d'ensenyament de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal.

Juny

Sortida al carrer del número 7 de la revista Plaça Major (Primavera 98)

Solstici d'estiu

Dia 23 de juny

21 h. Festa de la Nit de Sant Joan, a la platja del Pinar. Sopar de pa i porta. Encesa de les fogueres de Sant Joan.

CONVOCATÒRIA DE PREMIS

XIV CERTAMEN LITERARI «MARE DE DÉU DEL LLEDÓ»

La Reial Confraria de la "Mare de Déu del Lledó", en el seu desig de promocionar els valors culturals dins el marc de les Festes de Maig, en honor de la Mare de Déu Patrona de la ciutat de Castelló, convoca per catorzena vegada el **CERTAMEN LITERARI**, amb els següents premis:

DE LA REIAL CONFRARIA DE LA MARE DE DÉU DEL LLEDÓ

Flor Natural. A la millor composició poètica, de tema i metre lliures, dedicada a la Verge Maria, sota l'advocació de la Mare de Déu del Lledó. (Dotació: 100.000 pessetes)

DE L'EXCM. I RVDM. SR. BISBE DE LA DIÓCESI

Investigació. Al millor estudi sobre el tema "Maria i l'Espirit Sant". (Dotació: 60.000 pessetes)

DE LA GERMANDAT DELS CAVALLERS DE LA CONQUESTA

Gojos. A la millor composició poètica de Gojos dedicats a la mare de Déu del Lledó. (Dotació: 30.000 pessetes).

Nota: Els treballs s'adreçaran a la Basílica del Lledó (12003 Castelló), indicant en el sobre "Certamen Literari", i el termini d'admissió d'originals finalitza el diumenge, 5 d'abril de 1998, a les 24 hores.

Castelló, gener de 1998

Reial Confraria de la Mare de Déu del Lledó

REVISTA PLAÇA MAJOR

Quota anual de subscripció:

1.000 pessetes (3 números)

Coordinador i Subscripcions: Joan Bta. Campos Cruanyes

C/ de la Serra de Mariola, 10, 3r, 1a.

12006 Castelló de la Plana

Telèfon: 21 24 16

Nota: Plaça Major també pots trobar-la a les llibreries Babel (C/ Guittarrista Tàrrega) i Faristol (Plaça Cardona Vives, 5) de la nostra ciutat.

EDITORIAL • DITES I REFRANYS • OPINIÓ •
ENTREVISTA • HISTÒRIA • POESIA •
REPORTATGE • NOTÍCIES •
LLETRES D'ACÍ • COSTUMARI •
UNS ALTRES POBLES • ECO-
LOGIA • PERFIL • CON-
TALLA • INFORMACIÓ •
PUBLICITAT...

També tu tens moltes coses a dir

Una revista feta per tu, feta per a tots